

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Postilla super Osee, Iohel, Amos, Abidiam, Ionam,
Micheam, Abacuk, Sophoniam, Aggeum, Zachariam,
Malachiam, Thobiam, Baruch cum epistola Ieremie,
Iudith, Machbeorum I. II, libros Sapiente, ...**

Nicolaus <de Lyra>

[Reichenau], [15. Jahrh.]

Postilla super librum Iudith

[urn:nbn:de:bsz:31-87081](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-87081)

Incipit posilla sine libec.
Judith. Caplin pnuu.

A

Asaxat ataq; Post libri bariuth qui
fuit scriptus tpe captivitate ut su-
pra dictu e. Quous pncipio sequit
hystoria libri iudith que contigit tpe
cambis filij tiri secundu hystoria gra-
phas et doctores mros. De quo constat
q; regnavit post ptem et per tme
p; captivitate babilonice adapatoy
nam tirus dedit redemda licentia
In hoc agitur libro destruitur liba-
rio isrl a persecutoe holoserms et
diuiditur inter tres partes nam pmo
ponitur huius persecutoe occasio. Qo
ipsa persecutoe cao. Qo qpli libaco
cao. Qo pma induas nam pmo po
ocasio persecutoe multar gentu
gnaliter. Qo filioz isrl specialiter
cao ius. Circa pnuu ponitur duplex
ocasio. Scda a tuc exaltate. Circa
pnuu sciendi q; regnu assirioz ince-
pit ab antiquo velo cuius filius nimis
condidit mimen civitatem magnaz
ex nome suo cam appellans et ho

imperud duravit usq; ad pnd mapalm
melusue quem interfecit arbanus pre-
fectus medoz et regnavit pco et trans-
tulit regnu ad medos et sic pmanst
usq; ad astingem ex cuius filia ortus fuit
arub rex persap qui vivente dario a
civitate suo exivit balthasar rege m
babilonis danielis co. et mortuo daid
tenit monarchiam tu successit cam-
bises filius eius qui alio noie dicitur e
naburhodonosor scdus qua fuit pmo
templu destruxit sic iste reedificacone
eius impedivit ut dictu fuit pmo es-
dre in hic aut cambises vivente ad-
huc pte regnavit m assirioz m mmi-
ue. Post mortem no patris notuit
monarchiam tene p contra quidam
modus asaxat nome voluit apit
medos regnac ppter quod inter p m
et cambisem dissonso fuit orta que fuit
sequenti occasio pma. Circa qua pmo
ponit huius asaxat elevaco. Qo eius
debellatio i anno igitur. Circa pnuu
dicitur Asaxat itaq; rex medoz vo-
lens regnac pvidencia subjugavit
multas gentes per bellatores sibi ad-
heutes et ape edificavit civitatem po-
tentissima ad munitu sui contra
cambisem quam appellavit ebata-
me q; nome interpreta psolempne
mandatu eo q; ad eius edificu gentes
sibi subiectas compulit p solempne
mandatu et quia fecit cam metro-
polim et sic exca derivabant man-
data regis ad alia loca de lapidibus
quadratis ad civitatis fortitudine et
sectis ad eius pulchritudine m altitu-
dine cubitoz septuaginta ar. Qm qo

apparet fortitudo civitatis maxima
 turres vero eius que erant dispartite p
 murum posuit in altitudine conu
 cubitorum et sic excedebant altitudinem
 muro triginta cubitis per quadru
 neco cap latius utriusque erant om
 nite turres quadrate ad angulas e
 quales et ultra murum civitatis pro
 tendebantur extra per spatium conu
 ti pedum et tunc ex opposito intramu
 rum posuit portas eius et civitatis
 in altitudine murum et iuxta murum
 altitudinem portarum omni parte
 libet porte erant turres edificate
 altiores tectis muribus ad faciem
 et habundantia accessum ad portas et
 glabatur quasi potens singulariter
 in potentia exercitus sui a bellatorum
 suorum et gloria quadrigarum suarum
 et armium suorum Nam antiquitus
 manibus pugnabant ut hinc
 in libris a sepe videtur et etiam re
 gium **¶** Vno igitur hic ginter
 describitur huius arfaxat cui dicitur
 Anno igitur regni sui nabuchodo
 nozor ante hic annis duodecim non
 refertur ad tempus regni arfaxat
 sed ad tempus regni cambis qui de
 nabuchodonozor raris supra dicta
 sicut patet in ista propheta ca
 pite Sed contra hoc videtur quia
 cambises regnavit tantum annis
 me sicut dixi supra in epistola ge
 mie et in daniele et in pluribus
 alijs locis **¶** Dicendum quod numerat
 tantum anni quibus regnavit per
 mortem patris hic autem inapt

numerato ante quo cepit regna
 re super assyrios in iuniorum
 te ad hunc prece pugnauit contra
 arfaxat et obtinuit eum a tota
 liter debellavit in campo magis
 et sic locus aptus ad capiendum
 tantum exercitum circa cuspitem
 sicut thobie ultimo dicit **¶** Sepeli
 es eum contra me et iuxta me in cam
 po crothi regis elioz **¶** Erat
 autem iste quidam regulus in iuniorum
 tra conuenerunt duo reges magis
 ad pugnandum **¶** Tunc exaltatus
 hic ginter pontem gradus per
 seueris occaso pda et ad subdi
 per seueris apud sepe capitulum
 circa pda dicitur tunc exaltatus
 e regni nabuchodonozor exalla no
 tabili virtute et cor eius elua
 tid e in superbia propter quod uo
 luit dilatare suam potentiam et
 subditur et misit ad omnes qui
 habitabant in caldea et damasco
 que e metropolis syrie asiacum
 Caput syrie damascus et libano
 qui e in confinio terre syrie que usque
 pueniunt usque ad montes ethiopic
 qui sunt in orientali parte No
 lebat enim dilatare suam monarchiam
 ab oriente in occidentem **¶** Ad hoc
 omnes misit amicos nabuchodonozor
 ut se subirent sibi voluntate **¶**
 omnes uno animo contradixere
 nolentes ei subire **¶** Sed contra
 hoc videtur quod hic primo est re
 ius scilicet quod habitates in familia erat

natiui de regno assuorum et obedi-
dientes illi regi. Hic autem inter
ciuitates rebellantes ponitur sa-
maia propter hoc et multa alia que
non videntur scriptis canonice in
consensu liberis apud hebreos non
habetur nisi apocryphis. Potest ta-
men ad hoc dici que samaria aliquando
accipitur sicut pro ciuitate illa que
fuit metropolis in regno decem tri-
bui et locis eius quinque in quibus
habitant gentes dicti. Aliqui magis
large pro toto regno decem tribui
eo que illa ciuitas erat metropolis et
sic accipitur hic. Quia in partibus
aruitate remotis redierunt alia
figitum de sepe. Obidem habitantes
in samaria extenso nomine dicta. Et
remanserunt eos varius in manibus
et tribuitis tunc indignatus nabuch-
odonosor quia presumpcia puta-
bat omnes gentes illas eius obedi-
mandatis sine contradictione. Quia
uit per thronum suum et regnum ad ma-
riam asserione que defendet se
ab omnibus regionibus huius. Non
dicendo plus significat que defendet
se et que inuadet omnes regiones il-
las et est quedam figura que lypta-
te vocatur. **Cap. 11.**

Anno xii. postquam octasi
omnibus persecutionis ge-
nium multarum. Hic contra-
distribuitur persecutio ipsarum
et diuiditur in duas partes quia
primo ponitur hoc persecutio ex parte
de apud progressus et profectus

et prima ad huc in duas quia primo ponitur
preceptum regis ad obedientiam ducit
et tunc holofernec. **¶** Circa primum nota
tempus tunc dicitur Anno xii. nabuchodo-
nosor. Et ex hoc patet cum que predictum
est se que annis duodecim erat regni
nabuchodonosor. Nam anno duodecim huius
victoriam ex qua eleuatus misit inu-
as ad diluendum suam potentiam quibus
repulsis posuit se Anno xii. ad hoc
optinendum per uolentiam. **¶** Die mensis
primo qui est martius apud hebreos
sicut plenius declarauimus in eodem et
exodi xii. finis est huius mensis
et principium. Mensis est tempus aptum ad
disponendum de bellis maxime in mensibus
calidis magis sunt tunc pronomia-
te factum est uerbum a diligendo ut
defendet se exponatur ut supra
cauit que ad se omnes inuadet natu-
ut melius fiet per seculo negocij nich-
oan decem consensu et hinc tunc est
miserum a secretis consilij sui tra-
tando tunc eis de hoc que cogitauerunt
tota parent usque. **¶** Vocauit na-
buchodonosor rex holofernecem rex
ut ipse rex ad custodiam regni re-
maneret et holofernecem ad eius dilata-
tione prederet. **¶** Egredere ad omnes reg-
ni occidentis. Omnes enim tunc sup-
dicte erant ad plagam occidenta-
lem respectu regni assuorum et
primum contra eos qui contempse-
runt imperium in eum licet omnes
remissent dare tributum aliqui ta-
men fecerant specialem contemp-
tum citando. **¶** nuncios nabuchodonosor

hinc honore ut supra dictu e r tū
intus quia nūq dūdo plus sig
ficatur ¶ Tunc olofernes hic com
ponitur obediencia ducis tū dicit
tūc holofernes vocavit duces et
illos qui cent necessarij ad regnū
exatus subeo et dūmmerant ui
ros p tanto negotio necessarijs tē
tū viginti milia pedum pugnatorū
Nam impeditibus conspū robur
extitit ut dicit vegecius de re
militari et equites sagittarios duo
decim milia equites om tūc pugna
bant sagittando et maxie mag
ressu belli sicut modo factū thar
than habitates impartibus allis
Admō q expeditione suam pūce
fecit a illas qui quidebant me
cessarij exatū tū subditur tū hie
que extitibus sufficunt cupiose ma
māstus magis timonda e famēs
quā gladius ut dicit vegecius ho
de re militari frumētū ex om p
na a b ex locis sine magis habm
dantibus intransitu suo parū con
stituit a dedit ad loca per que
debebat transire Quōd nō age
tū rē ad soluendū bellatorū sti
pendia ¶ Et profectus e De
scripto qritus aparuit Hic con
sequenter eius pgressus tū dicit
Et pfectus e ape et omnis ex
atue tū quadrigis portantibus
tentoria machinas et alia exatū
necessaria que coopererūt faciem
tū p locū tū pperbole e locū ad
expmēdū magnū pū multitudinē

libo

Cumq pertransisset fines aspi
rioz ubi erat in vadendū asten
dit omnia castella copata q forti
tudo situs non poterat eos defen
de contra eū Effregit aut civita
tem opmatissimam a famosissima
nomine melothi ad qua conveni
ebant mercatores dedulsi parti
bus orbis et sic eius famam de
portabant ad partes remotas
Alij libri hnt opmatissima a
optima et redit in eandē senten
tiam Ex hoc em q erat optima
frequetabat amercatōibz dūsis
Et filios isrl qui erant contra
faciem deserti Aliqui libri hnt
et filios israhel or et e oroz
litta Alia agarem descendere
ab israhel habitabant tūc in de
sertis Et transiit a israhel qui
e omis de quatuor fluminibus gū
h rē pūomat ad mare sū me
diterraneū Admōit q omis filios
madian a homines madianitas
ad augmētū sui exatū et pūh
descendit in campos damasti mōi
ebus messis ut possit magis hi
tatoribus nocē tū subditur et
succendit omnia pata copata et
recedit timor allius super omes
in hieatibus tūc quter crebras
allius victorias et tradidit ma
gnas **Cap. iii.**

Gunc miserunt Hic
quter describitur mil
tans gentū humilis
2. 2. subdit holofernes

dura dicitur i tunc descendit
 Circa p̄m̄ dicitur tunc miserunt
 legatos om̄isq; orbis et promi-
 nantē reges ad euandendū maiora
 mala q̄ p̄b̄ditur melius ē om̄
 r̄ minus malū nobis q̄ quide maḡ
 malū comparat ad manus hab̄
 rationē boni et eligibilis ut ar-
 tietes p̄nam nabuchoꝝ quā
 molentes t̄n̄ in t̄m̄ n̄o q̄p̄ sui
 tutis n̄c dampna parant̄ r̄ ma-
 iora dampna p̄sum̄ q̄m̄ quā
 quam sit p̄uic̄ quā seruitus ē
 mors ciuilib̄ que ē mors p̄d̄m̄ q̄
 tanta p̄pter quod ē maḡ malū q̄
 sit mors corporalis que ē mors sim-
 pliciter Om̄is aut̄m̄ n̄c r̄ om̄ia
 exteriora bona et etiam corpora p̄m̄
 in obediencia tua ¶ Tunc descendit
 hic t̄m̄ describit̄ holofernis d̄ia
 d̄n̄o et patet h̄c exceptis aliquis
 que transierunt. Assumpsit p̄
 auxilio viros fortes ad reuēgredi-
 m̄eas corp̄ qui desuo ex̄itu mortui
 erant et etia ad fortificandū suū.
 ex̄itu ex̄erent̄ obuiam r̄ in signū
 reuēntie ex̄cipietes en̄ in corom̄
 in plurali in signū multiplicis
 uictor̄ et lampadibus a luc̄ribus
 ducentos choros in signū leticie
 quā uis cet̄ magis facta quā uer̄
 nec tamē ostra facietes ad imp̄c̄n-
 dū eius inuidencia ferocitatem
 peccatis eius mitigat̄ potuit ad
 plēnū Nam et ciuitates corp̄ de-
 struxit miras in d̄pendo Post-
 quā receptus fuit pacifice et

lucas corp̄ ex̄cidit in quibus voca-
 bat̄ uoluit Et subditur r̄cō a d̄e
 preceperat om̄i alle nabuchodono
 p̄ rex n̄c uolebat em̄ p̄m̄ d̄m̄
 honore arripe m̄m̄a eleuatus sup̄
 bia p̄pter q̄ d̄c iudicio iusto perdidit
 regnū p̄ose et sua p̄p̄itate Alle em̄
 qui sibi successit p̄d̄m̄ latinos fuit
 darius filius hytastis alienū agens
 suo Qū hebreos uō fuit assuerus
 qui similiter p̄d̄m̄ eos nō fuit destr̄-
 pe regnā q̄ d̄ctū in sup̄ioribus sum̄ se-
 cūsus p̄ertansione aut̄ suam p̄
 bal Etat em̄ p̄ria in plūibus domi-
 nis diuisa et p̄dit̄ a r̄ mansit
 Sicut d̄ctū p̄mo Sedestis in cades
 t̄p̄e multo r̄ mansistis Per triginta
 dies Plures em̄ tim̄e sui ex̄itū
 disperse fiant ad capiendū et spoli-
 andū loca parua et fortalicia in quib̄
 nō erat accessū totū ex̄itū t̄nēre
 ¶ Tunc audientes **Cap. viii.**
 postquā descripta ē occasio
 persecucōis gentū plūm̄
 gnaliter hic aut̄em ponit̄ occasio
 p̄sequēdi filios isrl̄ specialiter q̄
 fuit quā filij isrl̄ sicut r̄cō cū nō
 solū non receperunt sed magis ad
 resistendū se p̄pararunt Et d̄ndū
 m̄d̄ias partes quā p̄mo ponitur
 h̄m̄ḡ resistencie causa Qū p̄m̄ fac-
 dōtis circa hoc diligencia a sacerdot̄
 ¶ Circa p̄m̄ d̄c tunc audientes filij
 isrl̄ her̄ p̄ ferocitate holofernis
 qui habitabant̄ m̄ra uida alle em̄
 qui redierant̄ decipiuitate labilo-
 mica habitabant̄ m̄ra et circa ti-
 muenit̄ ualde a face eius p̄pter

magnitudinem et fortitudinem sui ex-
trahebat ne hoc fuerit templum et templum domini
plus enim timebant de destructione domini cul-
tus quam de ipsius corporibus. Videtur
tamen ea quod dicitur hic de falsa
Quia cambi pes qui dicitur hic nabudho-
donosor ut predictum est mandatum apud
templum nichoatum dimitte. Ut hinc primo
esdre iij. Ita quod templum non fuit edifi-
catum nisi ad appuducos hominis super
terram usque ad secundum annum dany in quo fuit
opus resumptum. Ut hinc primo esdre
v. et aggei primo capitulo quod fuit postea
per quadraginta annos et amplius.
Similiter civitas non fuit reedifi-
cata usque ad adventum necemie quod fuit
etiam postea. Et non videtur verum
quod dicitur hic de templo et civitate utrum
Similiter primo esdre iij. dicitur quod filii
israhel ad mandatum regis dimiserunt edi-
ficium templi propter quod non ardeat
probabile quod audeant resistere eius ex-
citui nec hinc aperit eos. Ut tamen
ad hoc dicitur quod licet templum non esset re-
dificatum nec etiam civitas utrum tamen
iudei de captivitate babilonica rever-
tentes exierunt ibi altare holocausti
tempore ad immolandum domino mane et vespere
fundavit etiam templum et exer-
citium super terram usque ad appu-
ducum ut hinc primo esdre iij. et hoc
dicitur hic templum domini eo quod abifi-
ebant oblationes deo relictis. Similiter
licet in civitate utrum non essent
reedificati nec etiam edificia intus co-
mune tamen erant facta aliqua hi-
tacula pro sacerdotibus et ministris
et aliis volentibus ibi habitare ex

deuotio et hoc vocatur utrum. Et
licet ipsius reuerfus de babilone
cessasset edificare templum ad cambi-
pes regis mandatum tamen magis vo-
luit se mortis exponere pro illo quam
destrueretur domus cultus ab eis re-
sistens. Et simile legitur in libris
marchabearum de mathathia et filiis
eius qui licet vellent punire antiocho
regi tamen se resistere eo quod volebat
destruere cultum dei. Et similiter iose-
phus libro de iudaeo bello refert quod
philus hircanus iudea magis elegit
moritur quam quod in templo parceret
imperatori. Sicut et amiserunt mores
samaritanorum. Hinc non accipit quod sa-
maritanorum civitate metropoli et
locis sibi quibus in quibus habitant
gentes de regno assirorum sed pro-
partibus remotis in regno accom-
tribus in quibus habitant iudei a-
liqui sicut dicitur fuit supra capitulo primo
Et occupant omnes vias mon-
tium ut facilius impediunt et
munitur in dederunt civitas suas a-
loca in munita et congregavit in
metra in pugnare ut de
apud vici possent in obsidione
Non enim habent civitatem qui con-
tra assiros exire possent in am-
piti. Sacerdotes etiam hinc cum
describitur circa resistencia hanc
simi sacerdotis diligencia et pro
scripto ad alio in tunc dicitur in
primo sacerdos etiam dicitur in alio
dicitur quod iste fuit simi sacerdos
successit alio filio iosephus sed hoc

no pt stas cu precedebus sa q
 her hystoria conuict tompe cambi-
 sis cur conuict conet adactobus qua
 ihesus filius ioseph cu pimus redijt
 debabilone ut hr pmo qdce ij et in et
 fuit pmo sacerdos toto tempore cambi-
 sis usq ad tempus darii sub quo confirma-
 tid e p d m regim templu ut patet
 garchaic iij et ro qdce die q isre e
 liachim fuit adem cu dicto ihu et fit
 binomis sicut et multi alij vel qdce
 elachim fuit alius sacerdos sub pu-
 mo sacerdotate constitutus ad her a-
 genda vel q hystoria quidam non to-
 tigit tpe cambisis sed per magnitudpe
 paca pmi em uideat melius et ma-
 gis conpomi pcedatq Scripsit ad
 Amisod ip ut obtineret astensu
 montu per quos uia ee poterat ad
 uclm qua sicut dictu e supra plus
 tuebant dedestructoe d m cultus
 qua de p p s corpibus et clamauit
 omib plis ad d m fecit em pmo
 q potuit p d m uiam hnam ne tep-
 taret dea et residuo q face no po-
 terat deo precibus comendabat et
 humiliant uas suas et sicut dicit
 cet xxxij Oro humiliantis semel
 penetrabit et infantes prostrant
 contra faciem templi d m ut respi-
 cet ad eos in nocentia et uideat opa
 uenit alia sicut alij ostiu ante
 obstrahitur pnis in signu afflictio
 et uoxes corp m diuisione per rap-
 toru uolentiam et simeta corp
 loca d m cultus m pollucor excedo
 abi per gentiles qdolatam **¶** Tunc
 elachim hit gnter ponit huius

elachim diligentia uerbo et fto
 ad dr emmuit amez isrl ut expn-
 tia sua et uerba p d m magis exatret
 p d m qua polo scripto et sicut qm
 d m exaudiet pces uias si manetes
 permanserit Nam oro que e
 pia p se et perseverans semper ex-
 audiret aremoeb qdce moisi
 her hystoria hr exodi xvij Obide
 cumq leuaret moyses manus vni-
 cebat osti si aut paululu remp
 set supabat amaleth et subditur
 obidem et factu e ut non lassare
 manus eius usq ad occasu solis fu-
 gauit q ad huc amaleth et p d m
 eius in ore gladij recta parant
 usq i Holocausta offerrebant d m
 p retinet alij et hoc exodus in
 signu afflictiois et humiliatiois
 Sacrificiu aut ante quod e cultus
 tra non e licit offerre nisi m debis
 vestimentis ppter reuerentia sacra m-
 ti Sacrificiu uo uctis legib no e
 tante reuerentia quia erat tantu
 figurale recta patent **Cap. v.**

Dumiatu q e Postquam de
 scripta e persequens spe-
 cialis occasio filioz isrl
 conter destrubitur ipa p d m
 Circa qua pmo ponitur e dlofer-
 ms iniquificio qo actior responsio
 abitur actior qo affirmatio indig-
 natio a et factue Circa pmi dr
 Dumiatu q e dloferm per hoc ex-
 ploratoe suos ad hoc missas ex-
 arsit miramordia Nam ex super-
 bia credebat q nullus audet moui
 ad respondu sibi Potauit q oes

gis militis h[ic] a principio exodi usq[ue]
 ad xii[um] capitulu[m] Cumq[ue] excisissent
 eos H[ic] p[ro]p[ter] descriptur hebreor[um]
 progressus q[ua]nto admirabile exiit
 de egypto t[ame]n dicit[ur] t[ame]n excisissent eos
 egypti t[ame]n mortis compulsi ex
 odi xii[um] et t[ame]n vellent eos cape ad
 sud p[ro]p[ter] reuocac[ion]e exodi xiiii[um] fugi
 entibus h[ic] deus celi apperuit
 et hoc totu[m] h[ic] exodi xiiii[um] egressi
 e[ra]t mare rubru[m] deserta p[ro]p[ter] amon
 occupant[ur] contrariu[m] videtur exodi
 xv[um] ubi dicitur tulit aut[em] moyses isrl[em]
 de mai[us] rubro et egressi sunt in de
 serto sinu[m] d[ic]t[ur] d[ic]t[ur] q[uo]d h[ic] breui[us]
 reperitur hec hystoria exodus filior[um]
 isrl[em] de egypto p[ro]p[ter] quod no[n] exprimit
 hic omnia loca sed solu[m] notabilia me
 que mons sinai e[st] ad que[m] p[ro]p[ter] fo
 debat in quibus m[ag]is ho[m]o potuit
 hitac[us] p[ro]p[ter] locor[um] p[ro]p[ter] q[uo]d loq[ui]
 hic de hitac[us] in ciuitate uel ulla
 Pastores em[er]t aliqui potant a gre
 gem pasto[rum] sicut legitur de moyse
 exodi iij[um] Allic fontes amai obduco
 rati sunt eis exodi xv[um] et p[ro]p[ter] amos
 vlt[imo] anno na[te] de celo consecuti sunt
Vbiu[m]q[ue] h[ic] t[ame]n descriptur
 hebreor[um] virtus que no[n] erat ab
 hominib[us] sed ex p[ro]p[ter] d[omi]ni p[ro]p[ter]
 p[ro]p[ter] dicitur Vbiu[m]q[ue] ingressi sunt
 p[ro]p[ter] archu[m] h[ic] licet em[er]t pugnanac[us]
 cu[m] amaleth in armis et cu[m] alijs sep
 tem gentibus quas expulerit de
 tra p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] t[ame]n no[n] habuerit
 victoriam p[ro]p[ter] arma sed virtute di
 na In et amaleth p[ro]p[ter] moysi
 fuit debellatus ut dicit[ur] e[st] capitulo

predeti et in pugna rosie contra re
 ges thanaan lapides grandes interfe
 cerunt aduersarios et sol p[ro]p[ter] in mo
 bilis p[ro]p[ter] omnis diei rosie x[um] duosq[ue]
 t[ame]n aut[em] p[ro]p[ter] ap[er]m d[omi]ni ar[te] ista patet
 ex dicitur libro et iudic[us] et iij[um] regu[m]
 domq[ue] thanaan regem et rebu[m] p[ro]p[ter]
 h[ic] ar[te] patet agrie xii[um] Nam ante hos
 annos i[te]m s[ed] t[ame]n t[ame]n t[ame]n t[ame]n t[ame]n
 et captiuitatis facta sub sedechia est
 m[ag]is sunt p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] reges assyrior[um] et
 egypti ut patet iij[um] regu[m] et plurimu[m]
 corp[us] captiuu[m] ducti sunt p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] the
 glathalazar iij[um] regu[m] xv[um] Q[uo]d per
 salmasar iij[um] regu[m] xvii[um] Et hoc q[ua]ntu[m]
 ad regnu[m] isrl[em] q[ua]ntu[m] us ad regnu[m] uida
 per regem babilonis p[ro]p[ter] t[ame]n t[ame]n t[ame]n
 m[ag]is filij rosie Q[uo]d t[ame]n t[ame]n t[ame]n filij ei[us]
 sui regu[m] xxii[um] Q[uo]d t[ame]n t[ame]n t[ame]n iiii[um]
 regu[m] xxv[um] Nup[er] aut[em] reuersi ad d[omi]ni
 ar[te] s[ed] t[ame]n t[ame]n t[ame]n qui dedit p[ro]p[ter] licentia
 redomidi Et ascendit in montana
 a iudea q[ue] e[st] montuosa **N**um[er] ex
 go Narrata uideor[um] hystoria h[ic] t[ame]n
 actior concludit m[ag]is dicitur ne
 ergo d[omi]ni m[ag]is ad hoc em[er]t p[ro]p[ter] dicta
 narraude ut holofornes se sicut no[n]
 posse filios isrl[em] cape nisi p[ro]p[ter] of
 fensam dei sui et patet h[ic] **E**t factu[m] e[st]
 Postqua[m] positi zachur
 responsio h[ic] q[ua]ntu[m] p[ro]p[ter] assyrior[um]
 indignaco[n]e et p[ro]p[ter] q[ua]ntu[m] ad dices ex
 t[ame]n Q[uo]d q[ua]ntu[m] ad p[ro]p[ter] eius eius
 ca[us]a vj[um] **E**t t[ame]n p[ro]p[ter] dicit[ur] et factu[m] e[st]
 cu[m] cessasset loqui ar[te] q[ua]ntu[m] sunt o[mn]i
 magnates holofornis ex fine sue
 narraco[n]is in qua concludit eos
 non posse iudeos virtute debellat

affa et patet s^ma usqⁱ Ut exgo
agnoscat achior qm uallit nos
a falsis uerbis decipe nos intendit
Ut stant omes gentes qm nabuch
odonozor deus hie e Non dicitur deq
celi sed tte Videtur em aliud ex
cois fuisse qui dicebant diuinam
pudenciam ad celestia se tantu ex
tende Qm q dicitur Job xxij Circa
cardines celi per ambulat nec ma
considerat hoc aut nome deus
impositu fuit apudenciam reru et
gubernatoe et no deu celi hie dice
bant cuius regimen ad plia hica
se extendit Antero no regis na
buchodonozor et sui exatus erat
omoz terram suu subugare domnio
ut dicitur e supra cao p^o q^o p^oter q
asus denominabat^r deus terre

Factu e autem **Cap. VI**
Hic contor describitur in
dignato olofernis et pmo
uerbis muriois Qo factu
fuit olofernis Circa pmo patet
litta usqⁱ Eunt gladius milicie
mee exquo uidetur q intendebat
eu interfice pluribus plagis et mi
ciatibus ut exprimitur in fra cao
cao tu apm achior diuisu iubens
supplicis mure no non dicitur mi
litis sed milicie quia intendebat
militu ludibrio eu exponere por
ro si pphena tua ueram estimas
n^o non fuit miru si achior tue
timuit tu quia inter eos erat sic
agnus inter lupos tu quia licet
firmiter tenet deu hebreos pos
se defende tu nestiebant se eu

offendissent uel non ppter quod
hor inquit conspiciat cetca pa
tent **¶** Eunt olofernis hie contor
ostenditur eius indignatio factis
et pmo achior hebreis tradendo
Qo esse crudeliter in uadendo sic
dixit indignatus Q^o m^o p^oter
cao vii p^oma diuiditur in tres q^o
p^omo describitur achior traditio Qo
traditio disquisitio i^o t^o q^o vniuersa
ma pars patet usqⁱ i^o exierit con
cos fundabularis et dicitur asunda
et bale grece q^o e p^oter q^o qua tu
funda p^oter lapides quoz ritus
grauis sunt maxie quando des
cendit asupioribus partibus illi
aut dicitentes a^o Volentes se ex
pedire de achior tu tali t^ome se
ritate quad no posset manna
hebreos effige **¶** Porro h^o
contor ponitur traditio disquisitio tu
subditur qm modus q^oli alio tra
tuentes per ructati sunt n^o mi
rabantur em de tali ligatoe ipius
tamqua dore in solita quidibus
illis alit erant p^oter q^o foras
ut hoc interponitur quia cora
eis p^oter aliter adductus fuit achior
Et subditur achior responsio tu
dicit dixit achior n^o et patet tra
usqⁱ i^o ppter hoc q^o dixisset deus
celi redemptor corp^o non em tte
debant dei celi prouidenciam ad h^o
in h^ora se extendere ut e p^oter tu
nec per t^one eius defensionem **¶**
Comq^o amissa hie contor descri
bitur interrogati consplacio et

pmo per orone deuotam cu dicit
 dms ptus tendit in faciem hu-
 militer et deuote deprecantes ut
 deos libaret eos cu ipso achor de
 manibus holofernis Respicite ad
 humilitatem matris qui non confi-
 dimus demis meritis uel uirtute sed
 deua bonitate et faciem sanctorum
 tuorum attendo scilicet abraham isaac
 et iacob et aliorum sanctorum patrum
 ut coris misericordiam Oratione ipsi
 completa complati sunt achor in
 fine orois dimittit confortati Ma-
 melior e finis orois qua pncipud
 ca vii Deus patrum nostrorum uirtu-
 tum prediasti assitit m-
 rando spe remunerator e dabit
 hanc misericordiam et hoc dixit
 confidentes de dno auxilio ¶
 Cui uero hic conter ad consolatur
 achor ei cum ipis hitatione offen-
 do liberam dicens cu uero dno deo
 me dedit hanc libatione seruis suis
 et nos libant de manibus holof-
 ernis sit et tunc melius deus in
 medio mri ut sic placuit et p-
 cipus ritum et legem moysi uel no
 accipias Non om gentiles tenebat
 ad legem moysi sed suffiebat
 eis ad salute crede vno deo re-
 muneratore bonorum scdm consilium
 voluntatis sue vñ dicit hebrei xi
 Accedete ad deum oportet crede
 qua e et inquirentibus se remun-
 nerator sit et in hoc articulo si-
 dei implicite continent Salus
 aut erat achor quamuis eet gen-

tilis ut satis patet ex predicto
 Tunc oras hic conter consolatur ach-
 ior cenam honorabile ei faciendo cu
 dicitur tunc oras qui pncipus erat ipsi
 ut predictu e suscepit ad mdomo sua
 qui erat honorabilior ceteris Et vo-
 tatis omnibus spiritibus ut cena magis
 eet honorabilis refecerunt scilicet achor
 et se ipos ad natiue susceptione pga
 uo conuocatus omnes spiritus a sacer-
 dotibus mtra etiam orantibus licet em
 eet omnia templum in rhu in quo
 licitum erat offerri sacrificium tamen
 in pculis ciuitatibus erant sma-
 goge in quibus conuocatur ipsius
 adorandus et audiondus dei uerbu

Olofernes **Cap. viii.**
 aut hic conter describit
 olofernis indignato qum
 asil' crudeliter persequendo vbi po-
 ponit superba oppugnatio uerbis
 Qo dura coartatio pntis d porro holo-
 fernes Qo pauca obmurgatio pleb-
 a' tunc adoziam Qro indiscreta
 conuencio duab' et ad fangati
 Circa pnd dicit holo fernes aut
 alta die et mtra sermo tradidit ach-
 ior ut ritius amplet crudelitatem q
 dixit Precepit exatibus suis ut
 ondet magnitudine sue p'aris
 ceta patent usq' i et uenit per
 trepiditate maritibus a concanitate
 ipius pncipite filij aut usq' ut
 uiderit multitudie tanta et sic
 armata pstramine se sup tramhu-
 milis et deuote petentes dimittit
 alud Et assumeret arma bellica
 ne omittentes q face potant

humana uia deū tempore uiderent
¶ Porro olofernes hic contra pō
ditur coartatus sitis tū dicitur porro
holofernes tū aruuer per gine
ruuitatis reperit q̄ fons qui fluebat
aque ductū illoꝝ a. existentū in be
thulia a parte australi extra ciuitate
dirigēt s̄ ansid suū erat om̄ fons
ille extra ciuitatem per aque ductū
fluebat aqua intra ciuitate et mi
di precepit aque ductū ut aqua deti
naret alibi ex quibus factū uidebā
haurire p̄pter timore assinoꝝ exis
tentū in obsidione sed filii amon
et moab q̄ sicm̄ odiebāt iudeos ut
pater ex libris iudicū et regū q̄
dederunt contra eos consiliū filii asel
non in lancea neq̄ in sagitta confi
dunt q̄ dicit non hnt arma neq̄
spatiū preliandi p̄pter quod non
uenient contra nos manū dero
si ponantur custodes faneū moient
sui uel ad se reddendū erunt campū
si et placuerit Hec uerba tōm holofne
quia uidebant sibi utilia et cetera pa
tent usq̄ i. Ita ut non eet intra ci
uitatem unde faciarunt uel ama
de siquilibz bibet pro sua uolūate
Verūtamē aque potant sufficē per
quinq̄ dies p̄ans marca necessitate
p̄pter quod talis timor fuit potus
ut h̄t in fra eodem ca. **¶** Tunc adozi
am Hic q̄ntor ponitur querulosa min
nitate plebis dicentis adoziam p̄si
cipem ciuitatis iudice. Hic m̄ nos
n̄ mulatudo em̄ afflicta s̄ti uolebat
q̄ ciuitas reddet q̄ ozas et sacerdo

mpediabant p̄pter q̄ multatudo
oziam p̄cipem ad dñm iudicū ad
uorabat impūtas supbie defen
sione ciuitatis Qdeo subditur Et
p̄pter hec et p̄pter talem rebelli
one uendidit nos deus in ma
nibus eoz et totaliter tradidit
subtrahendo nobis suū auxiliū
q̄ subditur ciuitatis traditio tū
dicit Et nūc congregate om̄nes
n̄ Et subditur huius traditōis
ratio tū dicit melius ē em̄ r̄a
m̄q̄ malū quod comparū ad ma
ius malū h̄t rationē boni Contes
tanti hodie rehd et tram̄ n̄ r̄a
te et sacerdotes adducim̄ testi
moniu q̄ inique agitis nisi tra
datis ciuitate tū sit m̄q̄ malū
qui uolunt nos a. p̄mit am
p̄ta n̄ r̄a cetera patet usq̄ i. Tu
quia pius es miserē m̄ et m̄tio
flagello condica iniquitates n̄as
et flagella nos q̄ntic ē planū dū
tūc nō tradam̄ in manibz n̄si
delū Et simili mō dauid p̄cedit
ad eo flagellatū quā ab hominibz
20 regū xxxiii q̄ntū uolūdit
tū uidentur processisse a sacerdo
tibus et aliq̄ ab aliquibus uisibz
magis timetibus dedesturte
dñm uultus quā de p̄ns conp̄ibz
¶ Et ad fatigati Hic ultimo
ponitur in discreta conuentione di
tis qui p̄misit ciuitate reddē m̄
si in fra quinq̄ dies ueniret eis
auxiliū et patet littā ex dicto

Sciendi q' h'ec iste quis h' fecit diffen-
do traditōne autūm et inducēdo ad ex-
pertatōne diem misericordie tamē pre-
figēdo tūmū quāq' dicit male fecit q'
q' reprehenditur capitulo sequenti ut uidet

At factū ē **Cap. viii.**

Postquam supra descripta ē filiorū
isrl' persecutio h'ic contē descri-
bitur corp' libatō que facta ē p' manu m-
udith que interfecit oloferne et iō sic pro-
cedit quā p'mo ponitur quū uidit ml-
tiplex uirtus 1° oloferne capis cao
ax d' eum p'missit 2° fuga sui cūri-
tus cao q'ū p'ma diuiditur merces quā
p'mo uidit inducit p'm ad spem d'ne
misericordie 2° se munit armis arōm tū
dicitur p'p'rio holofernē cao ax 3°
se exponit p'p'rio mortis cao a p'ma
uidit quā p'mo describitur eius tamē
p'p'rio uirtuosa 2° locus eius graui-
osa d' heratay tū audisset Circa p'm
p'mittit eundem h'ic parentalē tū
dicitur que erat filia merai filij ador-
ac' q' fuit ad comedatōne uidit h'ia
asti fuit mobiles genē et modus no-
bilis aq'ibus uidit non de genēuit
p'm melius p'fecit 2° p'bidit staty
eius tamēgalis tū dicit et dicit eius
fuit manasse 3° status uidualis
tū dicit erat aut uidit uidia nam
annis tribus et mēsius sex ex quo
patet eius continentia quā tū cēt ad
h'ic satis uicōm transire uidit ad
p'p'rio nota Et in sup'ioribus domus sue
fecit sibi cubitū ut sic apertū
hōm et colloquia melius declinaret
et liberius orōm vacaret Et h'ic

super h'ibos suos cilium reuoluit
Ad responsione concupiscentie carnalis
Pauitas em' oritur et appetus uesti-
tis sunt custodes castitatis Erat aut
eleganti aspectu nimis cui ante suos
reliquerat diuitias multas ex hoc
patet oritur sue castitatis quā nec
pulchritudo corpis nec copia diuitiarū
que sunt fomenta libidinis pertrax-
erunt eam ad p'p'rio uirtus recta pa-
tent **H**ec ataq' h'ic contē ponit
eius locos graui et p'mo ponit h'ic
locus actus 2° eius effectus i et
dicitur illi Circa p'm uerbo suo re-
darguitur dicta p'meris q' p'mo re-
pentin tū dicit Hec ataq' tū audi-
stet q'm oras p'missit et 2° pro
sacerdotibus mittitur tū dicit amittit
ad p'p'rio ar' q'ant nō uir ad cas
non fuit ex defectu humilitatis sed
ex celo castitatis et honestatis uidi-
alis quo refugiebat per uicos dis-
p'p'rio et in palaz totam hōmib' appare
2° e hor uerbu in quo respondit oras
ar' ex hoc uidetur q' non erat ubi q'
loquitur de eo q' de absente Verita-
tē super exent aliqua ande rece-
dent sacerdotes ut patet in p'm cao
cao **E**t etiā dicit q' ap'p'rio fuit
i Veritatem iudith dicit sermo-
ne ad sacerdotes q' magis culpabiles
Nam ex illo consensu sequebat' de-
struō d'ni cultus ut statim dicit
p'p'rio sacerdotes debebant magis
zelae quā p'p'rio Et qui estis uos
qui temptatis d'nm ar' **Q**d inteller-
tū h'ic sciendū **Q**d ex caprone

allius civitatis patebat qua aditum et
persequens destruito dicitur cultus propter q
debent civitatem illam quam dicitur pas-
sent defendere etiam in maxima afflic-
tione nisi super hoc habent mandatum
dicitur per verbum prophete sicut quomias
consulebat redditione civitatis regi ba-
bilome sic aut non erat in proposito qd
quod petantur presigentes redditionis
timore Si aut dicitur qd xpiam ali-
quid sine peccato sic presiguit timore
redditionis alius castri saracenis
Dicendum qd non e simile Nam ex
hoc non sequitur generalis cessatio sacri-
ficij etiam qd offerri potest vbiq
Sacrificium id veteris legis offerri non po-
tatur extra aram nisi ex speciale dispo-
sitione divina Sicut legitur helias in
monte carmeli sacrificasse in regni x
omnino quod in presignione pre-
dicta erat quedam temptatio divina
in quantum per hoc volebant experiri
effertur auxilij dicitur qd subditur no-
talle qui misericordiam pronocet
Sed quia paries e hic ad verbum
uidetur inducit ad primam salutarem
allegando primo dei paciam cu dicit
sed quia paries est Non enim qd ho-
sit deus committitur Sed enim homo
committat statim adimplet conat
quod potest Deus aut aliqui co-
minatur qd in fern non potest intendit
Sicut qone iij dicit ad huc xltia di-
es et minime subitetur quia preni-
debat penitentia qd tamen deus non
nitendebat face quia pndebat
primam minuitat ex qua pariet
est et hoc e qd tales committentes pro

finitur non secundum ordinem divine
presignitione quia in mutabilis e sed
secundum exigentia demitorum que e mu-
tabilis et sic minuitat Et id hu-
miliemq illa aias mds et montem
cu corpa ut secundum voluntate suam
sic faciat nobiscum Confidebat enim
uidetur qd ex humiliatone ipsi negotium
vertetur in oppotit sicut dicitur e
delibatoe minuitat et hinc confide-
rie causa subditur cu dicit dicit non
potuit sumq petra prim mds qui
derelinquorur dicit per multiplex
idolatriam ut patet iij regu et
suo paluyi dicitur enim captivitat
babilonice non legitur ipsius ido-
latrasse nisi aliqui pauci tpe antochi
epiphane et ad huc timore mortis
Et hic sicut comit uidetur indu-
cit ipsam ad confidentiam et hoc per
sacerdotes qui exant ipsi ductores
qd dicit ex nobis pender aia illor
quod ad finitatem in bono cordaco
exigite ut memores sint quia tempta-
ti sunt pres nost ut p barentur
a ut cor parietia declaverit ad
mitu apud et exemplis alior Et
inducit ad hoc exemplis abraham
qui temptatus fuit in filij ymola-
tione et isaac qui ad amdem ymo-
lacione se obtulit voluntate sicut
declaratu fuit gii xxii Anarob q
fugiens per seccutione esau iuit a
mezopotomiam Illi aut qui temp-
tatoes non susceperunt nec ex tim-
ore sunt ab extrematone Nisi qd
vbi dicitur qd ignis deuoravit col-
timam partem castror propter mur

mur q̄ti contra dñm et asp̄onibus
 p̄erit. **Alm̄** cxi. Et nos ergo non
Alm̄ tam nos retorquedo penas q̄
 sustinemoꝝ in deū murmurādo cont̄
 ap̄m. **Hor** etiā dicit q̄ p̄ p̄tan in
 p̄to erat aliq̄ tam mali quid ex in
 p̄nētia contra deū uolebat traditōꝝ
 ciuitatis bechilie ut sic per eandē destru
 eretur dñus culas in m̄m q̄ m̄lō
 ne contra deū de penis quas p̄mitte
 bat p̄to iudicio in ferri. **Sed** repu
 tantēs p̄tis n̄is herēp̄a supplia
 m̄na eē flagella dñi quasi dicit
 reputatē debemoꝝ q̄ p̄ta n̄a maiore
 exigunt penam et per eandē q̄ p̄
 nobis inflata ad t̄p̄s ut per hor
 euadam penam etiā. **Ad** subditur
 q̄ p̄m dñi qui corripim̄ ad mon
 daone. **4** **Et** dixim̄ hic p̄
 locutionē iudith gr̄atose effectus
 Nam ei consensit p̄ncip̄s et p̄
 p̄tōi tamquā maifeste aditā. **Ad**
 subditur et dixim̄ illi q̄nas r̄ h̄c
 aut dā p̄nobis. **S** uerbis eius p̄nt
 tis contemp̄erunt gr̄am dei in eadē
 et in eius orōne deo acceptabilem
 fore. **Ad** respondit iudith. **S**icut q̄
 loqui potui dei eē cognoscere r̄ p̄
 tōdē ex eius bonitate. **Et** q̄ fure
 dispositū p̄bate si ex deo ē. **Non** ar
 cupim̄ hic p̄bato p̄ acceptōe ex
 p̄erimentū alitūq̄ statim cognosce
 di quia p̄gea sequim̄. **Nolo** ut sim
 tem̄ artū meū sed accipit hic p̄
 perpetuato effectus futū quasi

dicit si sequatur effectus ad libatōne
 p̄ti p̄hor uidebitis q̄ cogitauit. **fure**
 ex deo ē. **Ad** subditur. **Ad** dñi ueniat
 exobis effectū nichil aliud fiat. **promē**
 m̄fōrō ut deus uelit me dirigē. **Pa**
 de impate q̄ d. q̄ cogitasti facias no
 hūm̄ plus inquit. **Et** uenientes
 abierūt ad domos p̄nas. **Cap. ix.**

Quibus abscedentibus
Hic com̄ iudith se nuntiat ar
 mus orōnis. **Et** q̄m orō ē peti
 tō deontū adeo. **Ad** ad petendū p̄o
 p̄disposuit tū ingreſſa ē oratorū
 suū q̄ erat in sup̄ioribus domus sic
 ut dicitur ē. **ta** p̄cedet. **Et** induc̄
 se alio licet em̄ alitū p̄mp̄er ad em̄
 nom̄ h̄eret interius ut dicitur ē. **ta**
 p̄cedunt tamē etiā tūc induit se ali
 no certus p̄posuit timore supercapu
 suū et armis fecit ad humiliatōne sui
 stens q̄ orō humiliatōne se subter pe
 netrat. **Et** xxxv. **Q** **D**ne deus h̄
Ad suam petitiōne p̄ponit. **In** qua p̄
 petit superbas hostes humiliatū. **Ad**
 constantia p̄ dā a damich in aū co
 stantia. **Circa** p̄m̄ ad obtinendū
 quod petit tā p̄ponit et dei iustia
 facta. **P̄m̄** ē am̄sio p̄chmittat
 p̄pter dñe filie n̄arō violatōne gr̄
 xxxviii. **Et** hor ē q̄ d̄. **D**ne deus p̄
 mei somcon patriarthe. **Sed** contra
 hor uideat q̄ imp̄ncipio tā p̄cedet
 genealogia iudith reducit ad nibon
 p̄pter quod dicunt aliqui q̄ ex parte
 patris fuit detribu ruben ut i d̄
 ex parte uō m̄is de tribu symon
 ut dicitur hic. **Et** melius uidet dñm

q̄ simpliciter fuit de tribu symeon ex
parte patris et matris quia mulieris nō
debentur coniungi vniū aliū tribus
Nūi xxxvi Nec alle ruben ad quem
reducit genealogia iudith cas̄ p̄cep-
denti videtur fuisse ruben patriarche
Nam abidā filij symeon filij ruben
Benefid vero xlvj et paralyū v̄
nomīnātur filij ruben non patitur
aliquis q̄ qui vocetur symeon Item
quia plures genealogiā videtur fuis-
se inter ruben et iudith quā ponan-
t̄ p̄cedēti Nam a natiuitate ysac
usq̄ ad exitū de egipto fuerunt anni
quadringenti ut dictū fuit ḡn̄ xv̄
Item ab exitū de egipto usq̄ ad fm-
datōne templi per salomonem flux-
erunt anni c̄ lxxv̄ iiī regū
Et inde usq̄ ad eius destructōne per
nabuchadanosor fluxerunt anni c̄
x̄ sc̄dm̄ hebreos et possēt p̄hai per
tempora regū qui regnarūt atq̄
salomonis usq̄ ad v̄ndecimū annū
sedechie in quo fuit templū destruc-
tū sc̄dm̄ p̄ter p̄cipitatem o m̄itō
Inde octo et inde octo usq̄ ad exiliū
sōm sub quo tangit hystoria iudith
ut dictū ē supra in p̄ncipio huius li-
bri In huius vero p̄dicti simul iur-
ti sūt mille trecenti lxxv̄ iij̄ quibus
ap̄ter subtrahē annos c̄c̄ et
octo qui fuerunt ysac usq̄ ad na-
tiuitatem ruben Nam anno lx̄ asa-
ar nati sūt iacob et esau ḡn̄ xv̄
Qua uero anno lx̄ c̄c̄is sue duas
uxores accepit ḡn̄ xxvi et per con-
ceptus iacob tū quadragenariis
fuit quia cito post de uoluntate pa-

renti iuit ad laban am̄itū suū
ḡn̄ xxv̄ Et per tōne iacob Vbi cō-
plens septem annis suo seruitutis ac-
cepit h̄am uxorem huius p̄mogeni-
tus fuit ruben et sic iacob videtur fi-
isse xl̄ viiī annos uel t̄ter in nati-
uitate ruben Quare a natiuitate
ysac usq̄ ad natiuitate ruben fuerunt
anni centū et octo uel aracter quibus
subtrahis de m̄is annis supra p̄tō
remānet anni mille ducenti sexagi-
ta qui faciūt triginta genealogiā Et
amplius hominēs illius temporis ge-
nerabant existentes quadraginta
annis et m̄is temporis Hoc etiā
patet p̄ genealogiam saluatoris
p̄mo Vbi abraham qui genuit us-
q̄ ad transfugationē babilonis po-
nitur generatōes p̄ vna ut abidē
ostensū fuit Et iterū a transfuga-
tōne babilonis usq̄ ad tempus exiliū
sōm sub quo tangit hystoria iudith flux-
erunt anni lxxv̄ iij̄ Et patet ex p̄-
dicto qui bene faciūt duas genealogiā
Et sic patet q̄ alle ruben patriarche
~~plus iacob~~ ad quem soluitur gene-
alogia iudith non fuit ruben patri-
archa filius iacob p̄ter q̄ dictū
quod fuit filius eiusdem nomīne de
tribu symeon ad quem respicit ge-
nealogia iudith eo q̄ fuit nulla tri-
bui vir notabilis Qui dedit ali gl̄a-
dū in defensione alienigenarū Et
accipitur hic defensio q̄ submittit
quolenti oppressione v̄ne filie
iacob in qua quidem occisus symeo
fuit p̄ncipalis Genes̄ xxxiii

Potest etiam hic accipi defensio
 que quia gentiles de alijs civitatibus
 iniquis non sunt nisi persequi ra-
 rob et filios eius recedentes fuit
 adeo ex facto simon et fratru suorum
 gn xxxv qui zelantur zelu tui ho
 uidetur falsu nam iacob reprehendit
 factu illud tanquam malu Genex
 xiiii et similiter gn alix dicens
 simon et leui fratres iasa iniqui
 bellantia ut ut expositu fuit abide
 Dicendum q in illo facto fuit duo
 scilicet zelus vltimandi scriptu et illud
 fuit iustu et iustu quia non habet
 iudicem qui velle factu punire
 tuus actor erat princeps civitatis
 et populus eius factor et sic loquitur
 hic uidith Aliud q fuit q fuit mag
 vltimandi qui fuit malus et pardi-
 torius iniquu filij iacob frater
 pactu hinc tu scilicet et per re-
 phendit illud iacob Tu em fecisti p-
 ora mactate mundi et illa post
 illa cogitasti non sit intelligendo
 q sit prius et postius mactate
 dei que mactatur tunc civitati sed
 in rebus factis quaru alie sunt pos-
 teriores alijs ¶ Respicit etiam hic
 allegatur scilicet exultatio dicit facta
 q submersio egyptorum tu dicit Re-
 spicit ordo et iusticie castra egyptorum
 tunc ipse puniendo sicut tunc castra
 egyptorum dignatus es et exodi xiiii
 Respicit dicit super castra egypto-
 rum per columnam nubis et ignis
 interfecit civitatem egypti Et tene-
 bre fatigavit eos exodi xiiii Et

nubes tenebrosa ex parte egyptorum et
 alluans noctem ex parte hebreorum im-
 pediens egyptos ne possent accedere ad
 hebreos tenuit pedes eorum abissus et
 mias fundus eorum submersione et in-
 contis et fustibus ad pugnandum dispo-
 sitis ¶ Et nesciunt quia tu ipse es deus
 me qui contels bella abimio et aban-
 tiquis spiritibus sicut patet de amaleth
 contra filios israel pugnate exodi xvii
 et de og rege basan et seon rege amor-
 reorum numci xxi et de regibus cont-
 rasie pugnatis Josue x et impludij
 alijs locis ¶ Ergo brachiu Hic ponit
 terram abuidith allegatur scilicet dispreto
 dicit cultus eius observatus erat tunc
 nec deo Ideo dicit ergo brachiu tuu
 et potentia tua sicut abimio et aberi-
 ti filio israel de egypto ut predictu
 et allude virtute tua eorum et psterne
 qui permittit se violare sancta tua et
 omni pmissit nabuchodonozor regi
 ut ipse plus nominaretur deus nra
 ut dicitur supra cao iii fac dicit
 ut gladio tuo superbia eius amputet
 et caput obferens de egyptate totus
 exitus glabatur ¶ Videtur hiephe-
 tic loqui quia sic factu fuit pcedit ut
 videbitur cao xiii Capiatu liques
 scilicet suorum in me et sic capiat in
 aspectu mee pulchritudinis quia fiam
 ei sicut famulus q possim ad iugu-
 lare ¶ Et peritias ad labijs caritatis
 mee et ex verbis meis dulcibus et
 amore pcedentib ¶ Ad intellectum huius
 et etia sequenti sciendum q dicitur
 aliqui q in uidith duo fuit scilicet affec-
 tio magna ad liberandu populu

ex

De manu holofernis et istud fuit
licitum et sanctum. Aliud q̄ ex hac
affectioe scitum ē s̄ exortio huius
affectiois in qua petiuit et fecit et
dixit aliqua allia et sic petiuit ar-
dorom libidinis extitit in holoferne
et ad hoc ornauit se et plura mon-
dacia dixit in sequentibus holoferni
et suis satellitibus. Propter p̄m̄ t̄m̄
commendatur in scriptura et eius orō
fuit ex audita et pulchritudo eius di-
mitus augmentata. Sic exodi primo ob-
stetutes commendat de bona affecti-
one qua hūerit ad seruandū p̄m̄
hebraeos. Non aut̄ commendat q̄
tante ad hoc dixit se exortio r̄i-
sando. Alij uō dicit q̄ nō peccauit
indicta orōne nec in sui comparē
comparē nec etiā in uerbis que
videntur mendacia in sequentibus.
Dicit em̄ q̄ iudith aliud intende-
bat aliud p̄uidebat. Intendebat
em̄ sic gratia fieri oloferni ut t̄i eo
posset eo familiarit̄ admittit̄ p̄m̄
dū p̄m̄ q̄ erat licitū et bonū
t̄i ēē dei aduersarius ut patet ex
precedentibus. Sed p̄uidebat amo-
tom olofernis allucitio circa se nō
tamē p̄ter hoc debebat bonū p̄-
ditū dimitte s̄ nec deus dimit-
tit peccatorom punire licet pro-
uideat ap̄m̄ ex hoc detorū sicut
patet de pharaone que p̄uidebat
ex flagellis indurū. Et hoc noniū
videtur. Nam cad̄ ē in tentis et finis
et corp̄ que ad finem q̄m̄ apprehendit̄
ut ad finem ordinata s̄ mobile
ead̄ manū mouet̄ in modū et

em̄m̄ iudith aut̄ intendebat
morte olofernis. Tāquā sine m̄tēto
ad quem tendebat p̄tinge p̄ p̄m̄
familiaritatem t̄i ip̄o et hanc fami-
liaritatem per ardorem concupiscentie
holofernis in ip̄m̄. Vñ dicebat
captiue laqueo ambois suis in
me. Propter quod p̄ter hoc cadebat
intencio iudith t̄i ēē de modis
ad finem m̄tēto ordinatis. Et
iō si concupiscentia holofernis sit
peccatū ut ap̄i dicit̄ et per tōne
peccatū mortale t̄i sit tali degre
oportet t̄m̄ contēde q̄ peccō
iudith q̄m̄ ad hoc et eius orna-
tus fuit p̄m̄ mortale licet immo
grauē quā p̄m̄ holofernis. Sed
quia hoc non constat ē p̄ter
affectioē adiuta de p̄li libidine.
Sed quia hoc non constat ei
q̄ in p̄m̄ dicit̄ t̄i p̄m̄. Et eius
compositio nō ex libidine sed ex
tute pendebat. Et iō s̄ in illa
hanc pulchritudine ampliat̄. Nō
per aliam uiam p̄ dicit̄ q̄ non fuit
intencio iudith holofernis allucere
ad aliq̄ peccatū sed intendebat
sic appare gratiosa t̄m̄ ip̄o q̄
etiā uellet uxore h̄re q̄ erat li-
citū oloferni quāuis iudith uellet
nullomodo sibi in coniugū capu-
lati. Sed per hoc intendebat t̄i
ip̄o talem familiaritatem habē q̄
posset ap̄m̄ interficē necitatis in-
terfectio in p̄diosa p̄m̄ erat. Nā
in bello iusto licitū ē in p̄dijuti
Sicut patet ioseph viii. Vñ de

p̄cepto d̄ni a osue posuit in p̄d̄ias
 p̄q̄ orbem h̄is. ¶ **B**alid̄ autem
 Aliaz p̄p̄t̄ contra holofern̄e erat
 iustissimū quia m̄tebatur totalit̄
 destrūe cultū d̄ni ut patet ex sup̄
 dictis. De uerbis aut̄ uidith utriū
 debeat̄ ex p̄p̄t̄ amendat̄ dicitur
 in strat̄ loco suo. ¶ **D**a m̄ h̄ic
 cont̄or uidith petit̄ constantiā p̄
 d̄i n̄a in uado tantū t̄m̄ū et
 q̄ mulierem uidebatur ualde maḡ
 q̄ d̄o dicit. **D**a m̄ in aīo constantiā
 ut contempnā allid̄. et ut non
 timeam nec horrea occid̄e allid̄
 eū em̄ anemoriale tuū et a hoc
 nō patit̄ imputā virtuti huāne
 s̄d̄me. Non em̄ in multitudine
 est̄ uirtus tuā d̄ne et q̄ qua solo
 nutu potes subire om̄ia. Nec super
 bi placuit̄ t̄ abim̄io. Nam anḡelos
 superb̄it̄es d̄icit̄ decalo. **D**eus
 relaps̄ creator aquarū per hoc m̄
 telligit̄ om̄es alie creatur̄ exaudi
 me miseram afflictionē em̄ et
 miseriam sui p̄p̄t̄ reputabat̄ suā
 et det̄ia in f̄cordia p̄sumet̄em
 a confidentem. ultra modū mulie
 brem mem̄to d̄ne testam̄t̄ tua.
 s̄ p̄ nobis non parit̄ saltem par
 tas p̄ tuo cultū qui iuḡet̄ in nobis
 et om̄es gentes agnoscant̄ quia es
 deus perfectū s̄t̄ mirabile q̄ nō
 p̄t̄ fieri nisi tua uirtute. **Cap. x.**
Actū ē aut̄ postquā uidith
 se munit̄ armis om̄is
 h̄ ḡnt̄er se offert̄ p̄culo
 mortis. A p̄mo se p̄parat̄
 ornamento. **Q**o p̄uidet̄

sibi de alim̄to d̄mp̄osuit atq̄
 q̄o se tradit̄ hostiū cuius ubi factū
 ē aut̄. **C**irca p̄uidit̄ factū ē aut̄
 tū cōpasset̄ clamac̄ addim̄ orōe sua
 perfecta surrexit̄ d̄c̄i d̄uotio confisa
 uocauit̄ abram̄ suam a ancillam
 libertam̄ et dicit̄ ab h̄ar̄ q̄uot̄ ab
 et aca are nam antiquit̄e iuxta
 aras libertas seruis donabatur. Et de
 tendens in domū sua de loco orōis
 sue qui erat in sup̄iorib̄ sue domus
 ut dicit̄ ē supra uirt̄ et abstrulit̄ a
 se alit̄ et a uestim̄ta lugubria et
 lauit̄ corpus s̄d̄ ut melius acciper̄
 uigent̄ et nō subit̄. Et cōp̄it̄ se
 m̄ito a uigent̄ ex m̄ita p̄o maḡ
 parte composito et imposit̄ m̄tra
 a circūfam̄ ad sui capitis ornamentū et
 induit̄ se uestim̄tis uocūditatis sue
 a quibus utebat̄ ad uirtut̄. **C**irca
 suo uirtute. **Q**nduit̄ q̄ sandalia pedi
 bus suis a caliam̄ta esuualia coriū
 desuper nō h̄nt̄ia. **A**ssumpsit̄ dext̄a
 riola a orn̄ta dext̄e patris et lilia
 orn̄ta s̄nt̄ a capite dependentia
 ad modū lilij facta et man̄ca. a
 orn̄ta aurū quibus orn̄t̄ nudi
 ē d̄iontal̄e m̄x̄e et anulos q̄
 s̄nt̄ orn̄ta digitorū et omnibus
 orn̄mentis suis orn̄uit̄ se hoc d̄
 ad ostendendū q̄ nichil de continget̄ib̄
 ad decente orn̄atū obm̄ist̄ tū c̄ra
 d̄ne contulit̄ splendore augendo eius
 pulchritudine quia om̄is astra compo
 sita non ex libidine sed ex uirtute
 pendebat̄ per modū calo p̄cedet̄
 dictū. ¶ **I**mposit̄ atq̄ h̄ic

conter sibi puidet de alimento ai dicit
pposuit itaqz abre sue astopam r utrem
et e nome grecu Astoba em grece uter
e latine et vas olei pro condimento potagij
et polentam a tribum de farina factu et
lappate r fias sicut pdm hngucionem
de talibus em tibus sibi prouidit quia
noletur uti tibus genitudo moqam pro
hibitis nihil tamen interrogates cam
Cumqz peruenisset ad portam ciuitatis
in uenit expectante oriam et pre
spicio sic prouidit eis uidith supra
sine cuius nihil tamen interroga
tes cam **D**ixerat em eis q no su
ratorum suu consilio ceti patent
Factum e aut sic conter se tra
dit manibus hostiu ai dicit factum
aut cu descendet monte s3 bethu
lie circa ortu dei ut uideretur fugi
a pto ciuitatis ignorante Num
illa hora vigiles uadunt addormie
do et sic fugientes hnt tempus magis
oportunitate occurserunt et exploratores
affinor qui erant in circuitu ciuita
tis nisi aliquis exiens possit effuge
manus eoz **Q**uo qz fugi a facie eoz
qm sumus cognouit it **H**ec aut uer
ba uidith et sequentia intumur aliqui
ueritate duplici uia una e per
rationalem subintellectu ut si
sensas q hebrei sint naturali dispoite
possi q tradamur holoferrin et eius
exortu nisi cito ueniat eis auxilium
adeo **A**lia e ut eius uerba misere sui
pphetice intelligunt de spoliatione et
dedestruone iudeoz que futua erat
tpe tyri peruentu romanor **S**

prima uia non uidetur conueniens
nam sequitur eis uidith affirmat
dmi auxilium ab hebreis sublatu et
q per dnam prouidentia missa erat
ad hoc mendum Nam uidith non
uidetur loqui pphetice de tempore tam
longinquo sed magis hystorice loq
in mineri de pmo qz quia pte
sensu misere et figuratiu oportet
hinc alique sensu litteralem uerit q
quod nichil e no p aliquid figurare
Nam holoferrines turpiter deiciatis
ab hebreis p conuenientia diu signifi
tati ueritate uideat debellantis et
captiuatis Nam signa et figuratiu
in quatu hngucio correspondent qz
q saluo iudico melius uidetur in q
hec uerba uidith et sequentia salte
in pluribus sunt mendacia conficta ad
hanc qz qz deu colentes et deiectione
superbi cultu dmi desine intende
tis **E**t tale mendaciu e officiosum
et per cons no e peccatu mortale
sed ueniale tantu aquo non oportet
excusare **Q**uidith quia nec apli lon
ge perfectiores et maxie p qz recip
to ne spu sancti no dicit i mures
apto ueniali pma uerba pmo cap
Si diximus quia peccatu non homi
nos apes pducimus et uerba in no
bis non e **E**t galathij dicit pau
lus de peccato qz erit uere acphen
sibilis s3 in modo obseruandi lega
tia **E**t ostendam aliquo aditu ref
hoc uerba non p aduersionem nec
uoluntate uideat conueniens in sen
su misere ut predictu **E**t tunc
gratissima morte eius pcedat

em q' erat luxuriosus ¶ Cumq' m
 trasset postquam descripta e' sup'is
 hebreis persecuto hic conter po
 perisus delecto et pmo q'ntad
 eius mete ¶ Q' q'nd ad eius uitam
 corpalem an medio ca duodecim
 i' et facte e' p' pma mduas Nam
 holofernes pmo capitur iuditha
 spectu ¶ deceptur in eius affectu ca
 xi ¶ Circa p'mu dicitur Cumq' intras
 set s' iudith an faciem eius s' ho
 lofernis statim captus e' motus
 sub r' accosus in modicata concu
 pistonia eius veritate s' conu
 picit eam pro concubitu fornicatio
 tantu uel coniugali m'omone iudith
 ut dicitur e' supra ca' x' no' h' d' d' e'
 Nam litta sequens alq' p' pmo se
 su alq' p' p' d' uideat sonat pro
 ur in sequentibus app'ebit Quid q' ta
 me fuit ex parte holofernes in ten
 to iudith inorando et sero nando
 fuit bona ut dicitur e' supra ex' p'm
 do ap'ro mortali ¶ In mendacis
 id sequentibus non op'et eam ex
 cusare ap'etato coniali ¶ Sicut q' q' b'
 querit place' mulier' p'pter bonu si
 illa exardescat in eius concupiscencia
 non p'pter hoc merito bona eius de
 tioratur p' quibus tamen non come
 datur in scriptu sed pro affectu ho
 ad p'li sui lib'one et aduersarij di
 ni delectone sicut dicitur e' supra
 de obstetricibus hebreis ca' x' ¶ Ve
 non q' h'is habendis ad libit' m'ito
 contra eos pugnare debemus na
 pulchritudo mulieris magis alliat

aur' et argentu' Videns itaq' iudith
 holofernem salentem an canopeum
 cathedra super qua appensu erat cano
 pecu ad magnificencia sedis et decore
 Et aut' quedam cortina in suis rotu
 da et tendens sup'us maculata Ideo
 dicitur canopeu an quo sup'us t'ima
 Sedm uo alios dicitur a canopo egypti
 quido in quo pmo fuit inuictu Adora
 uit eum adoratoe onlie p'pter creencia
 magnitudinis et p'tatis que adeo erat
 quauis holofernes abueretur sic ho'es
 mali comu' abueretur gratis admo
 stru datus **Cap. xi**
Hic holofernes ¶ Hic conter
 holofernes decipitur iudith
 affectu qua pmo complacur
 dicens equo animo esto et subdit
 ratio quomam ego nunquam ne
 cui v'is or' apa dicebat falsu qua
 sicut dicitur supra iij ca' q'ntuq'
 homines se ei subitum tamen ferocitate
 peccatis eius mitigare non poterant
 quoniam eis an ferret multa mala ¶ Q' d'
 iudith interrogat ne dicitur ¶ Nunc aut'
 dic mi or' et pater litta ¶ Sime u
 ba ancille tue ¶ Hic conter iudith resp'o
 det admetogata ¶ pmo ponitur
 eius responso ¶ Q' responsonis app'
 baco i' placuit aut' ¶ Circa p'mu iu
 dith ut fallat fallacem et alludat
 alludorem ¶ pmo magnificat eius
 potentia ¶ Q' app'at eius sinam
 ubi nec latet hoc ¶ Q' allegat d'maz
 prudentia d' quod ego ¶ Circa p'mu
 dicitur sime uerba ancille tue no' p'lu
 aure corporis sed etia metus q'm s' tu
 feruus fuis uerba ancille tue d'is

assentiendo et scdm ea faciendo pro
fectam rem faciet dñs tñm a te faciet
pertingē admittenti. Quia em nabuch
adonozor rex cōtū a sicut verū est
q nabuchodonozor vniuit et tu simi
liter aca opera sunt que hic p̄mittit
Nec eata hic intēta ut dicit aliq
quia non consistatur iudith auramito
fio q e mortale p̄ctm sed e simplex
asserio falsi ad fallendū fallacem ut
dicit e. Nūciatur em industria animi
tū a prudentia bellica que e bñ
in malis hominibus et in hoc dicit
verū Nam holofornis erat famosus
in armis et iudicari eam p̄culo a
multis valde et e hic hyperbole qm
tu solus et bonus et potens es in
regno eius a valde excellens in re
gib mulieribus et her bonitas est
aliqu in malis hominibus Nam sic
dicitur quito metha e bonū ad mala
transformis sicut dicitur longlatro
qui mas accomodat ad inuom ad
faciendū latrocinia et disciplina
tua quia subiecti multas gentes
nabuchodonozor regi omnibus pro
vicijs predicatur a multis pro
vicijs. Nec hoc latet hic cōter
app̄at holofornis sententia de archer
quid ad hoc q debeat occidi ad si
his isrl p̄pter offensam dei contra
eos et p̄ter litta usq i. Ut man
daret p̄has suos of hoc apparuit
ad litta e falsū nam sic iudith
contra dei mandam fecisset p̄ct
impediendo traditōne ciuitat ho
loforni supra viii cao. Quisuper e
tūm fames a hoc erant vera sal

tem in magna pte. Demq horer
dicitur ad hoc eia iudicatur e p̄m
Quia vbi sanguine erat eis max
qhibita et sancta dñi da non co
tante hic sancta uasa consecrata ad
sacrificandū dño seu oblatōes et sac
ficia ut dicit aliqu. Nam talia non
erant nec fidant extra arcm sed
sancta dicitur hic p̄mice et decime
qui debebant sacerdotibus et laicis
in necessitate tamē potant comedi
ab alijs sicut dauid et omi eius co
maderunt panes quosdam et
deuoluntate s̄m sacerdotis ut hi
p̄mo regū xxi. Et ad iudith uider
hic similiter falsū dixisse tū subdi
et noluit consimē q nec in quib
debeant contingē et si sancta intel
ligantur hic uasa sacra similiter
falsū dicit quia non erant in bethu
lia. Quod ego hic cōter allegat
ad iudith dñm prouiderā di
rens et misit me dñs ut. Quē
venit ad libatōne p̄li fuit adno
sed q ad hoc dicit mendacia no
fuit ab eo sed amulebra malicia no
em indiget deus medatōne homi
ad perficiendū opa sua. Quā
erit aut. Hic cōter ponitur respon
sionis iudith app̄lucio et p̄mo
uerbo et p̄do facto cao xii. Quā
p̄mū dicitur p̄lucio omni uerbu
hoc ut quia p̄tendebat holoforn
et eius exortu prospera. Et dicitur
alt ad altorū mirantes eius p̄le
rudinem et sapiam. Non e talis
mulier super trāmitē ex hoc in

debant in me qd eet aptissima co-
 iugi suo pncipi vntulo matrimonio
 Et hoc idem vident sonae verba ho-
 lofernis que secantur Si fecit in dec
 tuus her est et deus meo perhor-
 em qd consentiat tolle deu iuditham
 qd ead cogitabat accipe in coniuge
 Unde et subditur et tu in domo na-
 buchodonozor magna est sicut holo-
 fernes erat maior post regem **12**

Gunc iussit Hic conter qd
 banur responso iudith per-
 fectum Nam holofernes ius-
 sit eam inuicere ad loca ubi erat
 sui thesauri tamquam castissima sibi
 et confidens de ea tamquam de omni-
 ge ppra et constituit ut daretur ei
 de coniugio suo sollicitus de ea tamq
 de corpore suo **Quid non potes mandu-
 care qd dicit exasperata me heas paruo
 tempore me veniat super me offen-
 slo Beant em ibi aliqua cibala pro-
 hibita Si deseruit ista res ex
 hac em sollicitudine circa iudith
 amor inconfusus ad eam **Quid aia
 tua dne r sicut vni e qd tu vni
 ita veni e quod ego non confirma
 her cibala antequa deus fecit que
 cogitavi et in hoc omni dixit Na
 pus interfectus fuit holofernes qd
 facit cogitabat holofernes aut in-
 tellegit detraditoe iudith in manu
 sua refens dicit iudith ad eius ver-
 ba supiora et petijt dnd miraret
 a dntre maperet coram holofer-
 ne ut daretur ei copia ut de
 uonibus deu exoraret extra in fide-****

lud castra et baptizabat se in fonte
 aque r se lauabat an orone pdm
 modu hebreos et introiens munda ma-
 nebat a consorcio gentium **Usp di
 accipet estam suam in uespere **Et qd
 patet qd ieiunabat ut eius oro eet
 magis exaudibilis ad de **Et factu
 sp quid descriptus holofernis casu
 quantum ad eius mente Hic conter
 de partibus casus eius qm aduata
 corpalem Circa quod pmo ponit di-
 spoito Qd holofernis iugulato cao viii
 Dispositio ues admortem holofernis
 fuit ardor libidinis et exco saques
 popor ebrietatis et hoc notatur cum
 dicit **Et factu e qd die ab ingre ssi
 iudith denuitate bethulia holofer-
 nes fecit cenam seruis suis qd pro
 nuptijs iudith tui intendebat seque-
 ti nocta capilai qd subditur vade et
 suade hebraea illam ut ponce con-
 sentiat hinc metu qd conspuitud
 carnalem fedu est em a probrosu
 p semia arndat vnu or qd fuit
 per aliquod tempus in sua ptaie ab-
 sep carnali copula Non ueraciter
 bona puella antrac ad dnm meu qd
 iuuat cam pmo ad tibid et ponu
 ut inde deducit ad carnale conu-
 bitu **Que ego sum ut contradica
 dno meo qd dicit non decee ut
 ego contradicam nullo mo **Hoc
 m est optum **Quidebat em per
 hoc appropinquat tpus oportunita
 ad interficiendu qm **Et sicut
 et ornauit se vestimnt suis p
 sponsa coram sponso **Cor aut ho******************

lofernis concussio e. a nimio ardo-
re libidinis comota Nam et si no-
lebat eam cognoscere sicut et uxore
non tamen mouebatur ad hoc amore
proles seu ardore libidinis Vibe-
re et accumbere inuoluntate in
invenisti gratiam in me coram me et
ex hoc uidebitur q. reputabit eam ta-
quam sponsam filii generissimam. Vi-
bam dicit qm magnificata e. aia
mea ex hoc q. uidebatur quumque
hora libidinis ipsi sui Et notu-
dus factus e. holofernes ad eam
credens eum suum amplexibus Vi-
bitur omni nimis ex ardore namq.
libidinis eam amiserat distractio-
ne auerendi filii ab excessu omni

At aut sero **Cap. xii**
factu e. promissa disposi-
tione ad interfecione holof-
fernis hic continet describitur in
guilaco et ad uigilacionis mani-
festacione et dixit Circa primu de
festum ante serui illius ad hospi-
cia sua a contoria ut ubi requies-
cent et dormiret Nam omnes a
omni fugati erant ut subditur
postea Et conclusit uagao opta-
tubiali holoferne in lecto compo-
sito et dormiret Dixit q. uidit
puelle sue ut aperiret foras ne
forte aliquis super ueniret ex-
leuat enim modicu decubiculo ho-
lofernis ad dicenda hoc ancille
sue nam ante erat sola in cubicu-
lo ut dicitur in littera confirma-
me deus asel Nam in tali facto
palet cor et maxime mulieris ex

paueste Ut sicut pmi pta qst
cunitatem ailm tua erigat sicut
em per pthas prodit eam ppter
peta destruedam ita era pmi si-
per eos p q pnam pti redifican-
dam ut patet in ysa q. emia rch
aia et phulms alis locis pphas
et pugionem eius a. ense et
dicitur apungendo et percussit
bis interucom eius a. molli ad
amputanda coruitem et auduit
corpus eius tunc a. delecto no-
luit ad firmam ut hr in fra xiii ut
ai quis intrat statim uidet eum
decapitatu Et exierit due scdm
consuetudine suam q. adoracione
et ppter hoc uigiles non fermit
ita eas aliquam perstitione qm
mandatu holofernis q. dederat
eis hanc libertatem ut hr ca.
prederi et transierunt castra egip-
tore libere ppter dictam causam
Ut guntice exilium ut exomier
ad portam bethulie acastis assi-
nois remocore **¶** Et dixit in
dith hic continet ponit² mortis
holofernis manifestaco et p^o
pulo fidei 2° actior genali
porro actior pma induas na
pma ponitur dicta manifestaco
2° uidit bndico a. Anisi aut
pma adhuc induas na pmo
fit manifestaco muroy custodi-
bus 2° alis tibus a. Ma aut
Circa pmdicit et dixit in
dith a longe in gradibz muroy

Jam enim sic erat elongata ab assirijs
 quod non poterat audiri ab eis. Aperte
 portus quoniam nobiscum est deus qui
 fecit virtutem magnam per hoc
 aut in simulant holofernis morte
 Vocant prespud civitatis ut hono-
 rificus vocantur accepit iudith qui
 speraverat eam spes ipse non est nisi
 de bono. Sic autem accipitur de malo et
 non accipit valde misse. Ita p[ro]m[is]sio val-
 de plabili de morte iudith vel eius
 violenta retentione. Congravavit ita
 eam nam quodam parte sibi quodam
 interbantur. Quia hic com[un]i mani-
 festatur more holofernis cuius
 tu dicitur. Quia autem ascendit in om-
 nino loca ut possit ab omnibus
 videri. Quis sit fieri plentia ut melius
 possit audiri incipit admissa laudi-
 bus loqui dicitur. Laudate d[omi]n[u]m deo
 qui non deseruit sperantem
 se et nos postea merita necesse
 et in me et per me in strumen-
 taliter adimplevit misericordiam
 suam quam p[ro]m[is]it et p[ro]p[ri]e
 em[er]it sicut patet amplius
 locis quoniam as[er] ab hostibus liberare
 si tamen tolerent eum et profane
 deperat caput holofernis ad delin-
 tione civitatis et ne aliqua suspitio
 oriretur quod holofernis seu aliquis
 alius tetigisset eam in honeste non
 sedit. Vult autem ap[er]t[us] d[omi]n[u]s deus
 hic a sicut e[st] cum quod ipse est vitia p[ro]-
 cernam ita cum est quod sequitur qui
 custodivit me angelus eius et
 et patet litt[er]a et finaliter protam-

tis beneficijs imitat omnes ad confessi-
 onem d[omi]ni laudis dicens confitemi
 ali omnes n[on] commisi aut. Sic quiter
 ponitur ap[er]t[us] iudith benedictio seu co-
 medatio et p[ro]mo aplebe tu dicitur et
 missi aut adorantes d[omi]n[u]m sicut ap[er]t[us]
 iudith verba. Dixerunt ad eum benedi-
 te d[omi]n[u]s et benedicendam te reddidi ab
 abominibus quia p[ro]te admittit redigit
 in inimicos n[ost]ros mortuo namque p[ro]-
 cepe reputabant quod non eius iam
 perisset. Quod benedictio seu comedatio
 ap[er]t[us] tu dicitur quod oras affect
 patet. Benedictus d[omi]n[u]s qui vocavit te
 tu etiam et per hoc intelligunt
 alia corpora media et creatur in eis
 existentes qui te dixerit sua bonitate
 Quod laca capitis quod contra con-
 stantiam iudith. Ut non rece-
 dat laus tua de ore homin[um] quod videri
 impletu nam ad eius laudem om-
 nisalem etiam accolum hoc factu
 non peperisti aie tue et vite tue
 cum p[ro]p[ri]is exponendo. Porro
 achior hic ultimo manifestatur
 more holofernis achior gentili tu
 dicitur. Porro achior vocatus veu
 Non enim tantum hebreos audiverit
 ingredi nisi specialiter vocaret
 quia non erat ipse illi adhuc inor-
 patus deus as[er] tu tu testimoniu[m]
 Jediti autem ut hic supra cap[itu]lo v.
 cetera patent expredictis. Vides
 aut achior caput holofernis an-
 gustatus p[ro]p[ri]o et p[ro]p[ri]a a-
 m[er]itacoe de tanto facto p[ro]p[ri]a
 ferme cecidit in faciem sua super
 terram passiones em[er]it vehementes

et subire faciunt magnam transmu-
tatione in corpore et sic frequenter faciunt
caedē et esturunt omnia eius a pas-
sa fuit exaltationem propea us quam re-
sumpto spiritu & ecclesiis ē transiente
dita passione prorodit ad pedes eius
ei reuerentiam exhibendo **B**ndicta tu
deo tuo in omni tabernaculo iacob &
ab omnibus habitantibus in tabernaculo
hebreorum a iacob descendenti **Cap.**

O **Q**uarto aut iudith **xiii.**
Postquam descriptus ē holo-
fernis occubitus hic continet
describitur fuga su exatibus Et dicitur
inter partes Nam primo ponit
fugiendi ratio 2° fugientium deitas
tato ca^o x^o 3° dicitur laudatio 4°
ca^o Circa primum iudith primo p^o
inquit 2° p^o ei obedit a
mor aut 3° ad holoferne exitus
tunt a Quod videntes Circa
primum primo ponitur in strato dea
2° interponitur apud achor con-
uersio deuota ibi tunc achor Circa
primum dicit iudith Suspendite ca-
put hoc super muros in signum
exultationis et iudith ad m habite
partem iure et partem in spe et
erit ad exierit sol a in primo occu-
suo accipiet omnes quibus arma sua
confidens de victoria plena dei ad
iudith habenda et exite tu impetu
q̄i de consuetudine victorie nam certi
Non ut descendentes s̄ paulatim
et timide tunc exploratores nate
E ut fugiant ad principem suum finit
eius voluntate nō debet exatibus
bellū committē Nam prout dicitur

libro de iudith bello non solum bellū
sed etiam comitē sine dūte apud
romanos erit vitupabile Cumq;
duces corp qui presunt distinctis a-
riebus conturverunt acf Decidet
super eos timor ex casu principis
in opmato et etiā in missis adeo
unde videtur hic saltem quāto
ad aliquid p̄hente loqui **L**unt
achior Hic comitē interponitur ach-
ior comitē deuota tu dicit **V**ides
virtutem quā fecit deus isrl a
effectū dūte virtutis permanē
militie **S**eluto gentilitatis nū
tradidit deo legem eius suscipio
et m̄tūdit a m̄tūdi fecit
mor aut **C**onfione achor inter-
ponit Hic ponitur obediencia p̄
ad iudith uerba tu dicit **S**uspen-
derit super muros caput holo-
fernis in signum victorie et comitē
exultationis et egressi sunt tu ma-
gno strepitu et exultati ad aduersa-
rios deterrēndū **Q**uod iudith
Hic comitē ponitur ad holoferne
rearsus et p̄do declaratur eius
m̄tus a tūc ingressus Circa p̄
patet litta usq; i nullus em̄ dūte
bar tabernaculo virtutis assūp
a p̄ncipis militie in quo virtutis
conspicit robur exatibus sicut dicit
corpis naturaliter m̄tūde p̄pter
q̄ dicit **V**egeus in libro de remi-
lita q̄ sicut tor ē in medio tor-
pis sic p̄ncipis debet in medio ex-
citūs tollatū Sed tu remissio
eius duces presidentes ariebus
et tribum qui in omnia arie pre

sunt mille bellatoribus dixit
 tubularijs qui familiaris possunt
 ingredi cubacula magnitudi qui mu-
 acs egressi modus e em superboz
 de alijs contemptibiliter loqui
 Tunc ingressus hic conter decla-
 ratur holoferns mitius et patet
 litta usq; exclamavit voce mag
 pro dm sui meriti cu fleu et exi-
 luit foras ad qum expectante
 holoferns mandatu Et dixit una
 mulier hebraea fecit confusione i
 interfectione milite principem qm
 et abymelech vulneratus amulu
 fecit se misit q armigeru suu ne
 dretur in eius obitu q mulier
 interfecisset eu Quidam x Scri-
 derit omnes vestimenta sua in signu
 doloris et turbati sunt omni corp
 valde ppter quod no preuiderunt
 sibi de aliqua defensione nam con-
 turbati nimis preuident et dicunt
 in clonibus **Cap. xv.**

Quamuis omnis exatus postquam
 descripta e fugendi ratio hic
 quiter ponitur fugientiu deus-
 tatis et qo iudith bndictio a qoach
 aut pma induas quia pmo ponitur
 fugientiu per seculo in per somis qo
 in rebus possessis i Reliqui autem tra-
 pnuu patet litta usq; qra ut nullu
 loqueretur cu p xmo suo de aliqua
 defensione seu presidio sed inclina-
 to capite cu magna confusione re-
 lictis omnibus que impedire poterat
 fugam apoz ut fugent expeditiu
 peruas campos et pmtas collu
 fugientes em de prelio per diuersas
 uas fugiunt videntes itaq; filij astel

fugientes secuti sunt illos sicut in-
 dith precepit clangentes q; tubis ta-
 quam victores et exultantes post ipos
 admisionem mutuo se exhortantes
 misit q; ozias mitios per omnes ciui-
 tates et regiones astel per quas po-
 terant transire fugientes Et per
 secuti sunt eos in ore gladij quous-
 q; pvenirent ad extremitate finiu
 suoz transire em ultra non erat
 eis tutu **¶** Reliqui aut hic quiter
 pontiu per seculo assirioz in rebus
 possessis et patet litta usq; ad ma-
 queruq; erant alioz x assirioz ab-
 stuleru Nam alle qui remanserunt
 in bethulia non abstulerunt omnia
 se pauca respectiue Nam vix per
 triginta dies sunt omnia collecta ut
 hic in fra cod cao **¶** Qoachim aut
 hic quiter ponit iudith bndictio et
 pmo spualis 2o spalis a per dca
 aut Circa pmo dicit Qoachim
 aut pmo pontifex ille supra cao qto
 vocatur heliachim et forte e adem
 nome Nam sicut nomia latina a-
 lipi vacantur in fine ut givillus
 et givillotus sic omni nome vaca-
 tu in fine At in principio sicut ni-
 colaus et colians vacatu in principio
 et idem videtur de qoachim et he-
 liachim Quid aut m videatur de
 hoc pontifice dixi supra cao qto
 ut videtur iudith quiter famam
 virtutis sue hndiximt allam imp-
 cances sibi bona spualia per vir-
 tutis sue fama No subdit tu gla-
 ahem Nam dmi cultu qd erat

in archu de quo sumi glorabantur uidei
conseruauerat interficiendo holofeone
qui apm destrue nitendebat ut patet
ex supradictis tertio cao et iij. Tu le
ticia apl effectiue tu hononfencia
puli mi similiter effectiue oram mi
ficiendo holofeone deie pto isel
honore et leticie matriciam qd et mag
dm confortauit te. s; ppter uirtute
castitatis et iudicie creis bndicta
in etim bndictioe gloie Et dixit ois
ois plius fiat fiat ad confirmatoe
predicte bndictiois Per dies aut
hic com ponitur bndictio uidit epa
lis que in scriptura frequenter accipi
pro multiplicatoe bonoie spaliu
qm gn xxx dixit iacob ad labam mo
dica huius antequa uenire ad te
nuc diues effectus es bndixit q tibi
dne adiutoriu meu et hoc mo plis
uidit bndixit nam omes diuinas
holofeone sibi dedit et patet litta

xvi
Pomte dno in
tompam 10

Cantauit **Cap. xvi**
aduersarij deuotione et fidelis
puli libaco descripta hic
conter ponitur recte predicto lau
daco dno Et diuiditur in tres par
tes Quia pmo ponitur apus uidit
deantaco 2o plis et apus obla
tio a st factioe p; her 3o uidit
felio consumatio a erat aut Can
taco id uidit mdnas partes diui
ditur Nam pmo ponitur exortatio
mentis 2o raco laudis i uenit
assur Circa pmo dicit quidit q
citans se et alios addinam laude
incipit dno incompanso r uala
namq; in strincta musicalia et

etiam armonie mentem extituit
ad diuersa Alique em armonie ex
titant ad audiam quibus uenit
homines in bellis Et alique ad las
tiam quibus utimur in choros
et alique ad deuotione quibus uenit
indignis et ecclesiasticis Et hoc
modo dicit uidit **Incipit dno**
incompanso r **Et** aut **tompanso**
in strincto musico quo milites u
tebant et hoc modo maia pve
moyse **Incipit companso** ad con
tandu se et alios iudicet ad
deu laudandu dicens **Cantemus**
dno gloriose **et exodi xv** modu
lam illi psalmu nouu ppter no
uam mariam laudandi **dm** **Exul**
tate corde et musate nome eius
ore **dne** **conteret bella** **conteret**
plm **exortaco** **exodi xviii** **Et** **in**
amaletu **exodi xvii** **Et** **in** **regillu**
tanancoru **libro** **iosue** **quasi** **por**
toru **posuit** **castra** **sua** **r** **angelos**
custodum **qm** **gene** **xxvii** **dicit**
iacob **de** **angelis** **sibi** **obuiantibus**
Castra **dei** **sunt** **her** **Q** **uonit**
assar **hic** **inter** **ponitur** **raco** **lau**
dis **et** **pmo** **ex** **aduersarij** **deuote**
in **dicent** **uonit** **assar** **a** **prince**
mlitie **et** **exitus** **assiroru** **in** **mul**
titudine **uirtutis** **sue** **totaliter** **con**
fidens **in** **multitudo** **obturant** **ob**
tinuit **torrentes** **r** **stravit** **expo**
tuualiu **et** **homin** **dicit** **p** **se**
intensum **finis** **meos** **r** **tran** **in**
dee **et** **iuuencs** **meos** **et** **plis** **mei**
occidit **glo** **De** **hoc** **em** **et** **alio**
holofeones **se** **iactant** **sed** **non**

adimpletur. Ad subditur dicitur aut
omnes tui milles per regem. Neque
enim accidendo eam per manu forme q
fuit valde confusibile iudicium est
supra cao xiiii. Non enim tendit po
tens cap. r. holoferris annuibus
qui plent facit pbitates nec filij
titam r. gigantis et ponitur hic
singulare p. durali a. p. gigantiu
Sicut exodi viii venit musta gra
uissima r. multitudo mustarum. Sed iu
dith filia merai in specie faciei sue
dissoluit eam per ardorem concupis
centie in eam p. modum superius dictu
cao r. Gouit enim se r. Sicut
dictu e supra in principio a ca. Et
induit se vestimento leticie r. quo
utebatur marito suo conuete in conu
tate filioz asel q. dicit non fecit
hoc ad dissolutioz sed ad ppli sui libatoz
Vnit faciem suam argenteo r.
latrona arboris aromaticae que fecit
ad decore oculus et suauem odorem
et collocauit ramos suos r. capilloz
suoꝝ florellas adderendum illud
non q. intendet inducere eum ad
noctale petm sed ut desperaret
eam habere uxorem et per hoc iu
dith hiet ad apm familiarem ac
cessum per que possit occide apm
ut dictu e supra r. ca. mo. San
dalia eius rapuit stili eius quia
per aspectu intravit concupia ad
auiam recta patet ex supradictis
honoru r. perse constantia eius
quia nullus erat in eis qui aude
se sibi opponere ad rectame singu
lare. Tunc plulauit hic ad
sumitur ratio dicitur laudis ex filioz

asel exultate tu dicitur tunc plulauit
castra assirioꝝ ut hic in fine ca. xiiii
qui apponuntur humiles mei venietes
super assirios armati p. ierunt m. p.
lio a facie dm mei q. d. her uictoria soli
deo est attribuenda. Peruptame
hic tertio sumitur ratio dicitur laudis
ex eius virtute et magnificencia tu
dicitur Adonay dicitur. Duo sunt no
idem significancia p. m. hebraico
et p. m. latini et fit hec duplicatio
ad maiorem expressione dicitur dicitur
et p. dicitur in virtute tua qua licet
hitar mactensibilem p. ma. thi vi
q. dicitur a fundamentis mouebunt
rammento aduetu tuo ad iudicium pe
tre sicut cera liquefuit per igne
conflagratione precedente aduetu
iudicis. Qui aut timet te magni
erunt apud te per omnia quia tecu
erunt gloria. De gente in sur
genti super gentes in iudice
dicitur am omne vindicabit meos
in fendo penam etiam ad subdit
ut orantur r. r. uiuant et fruant
v. s. in p. m. p. m. Sicut p. p. p. p. p. p.
asias in fine pu libri. Et factu
est hic gnter destrubim. r. p. p. p.
iudith et p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p.
tu dicitur. Omnis p. p. p. p. p. p. p. p.
totam venit adorare dnm in v. m.
reddendo sibi gras de tanto impio
Et mox ut purificati sunt aqua
lustrationis p. m. form. q. h. r.
nu. ex. obtulit omne holocausta
r. sacrificia totaliter addidit hono
rem incensa. Sedo ponitur ob
lato iudith tu dicitur p. p. p. p. p. p.
omniſa arma bellica holoferris

1.

et Ananathoma obliuione tradidit. s.
sacerdotibus ut deceret nullus crederetur eis
sed seruarentur in loco cuius dicitur ad me-
moriam beneficii dicitur. Et autem omnisus
pudus uoluntus p[ro]m[issi]o faciam sanctoru[m]
hoc additur ad ostendendum q[uo]d heroside
tas non erat dissolutio sed magis
deuotionis cetera patent. **¶** Et uidith
hoc est ultima pars huius libri in qua
ponitur apud uidith felix consummatio
in dicitur et uidith magna facta est
in bonis p[ro]p[ri]etibus et equalibus et
p[ro]clarior erat in uita et fama
in uicibus s[ed] mulieribus erat etiam
uirtuti et constantie qua deiecerat
holofernis castitas aduicta s[ed] uidith
to p[ro]hibetur q[uo]ia ut non cognosceret in
et et. **¶** Hinc autem uesp[er]is diebus pro
cedone tu magna gl[ori]a. To est in de-
ti apparatu et bonor[um] comitatu ce-
ta patent usq[ue] i[n] q[uo]m[od]o aut p[ro]p[ri]o
uirtute non fuit qui conturbaret
q[uo]d a[n]t. **¶** Hoc additur ad ostendendum
q[uo]d bonu[m] pacis in p[ro]p[ri]o redimant
per longu[m] t[em]p[us] ex m[er]itis ip[s]ius deq[ue]
aut uictorie festiuitatis huius ab
hebreis in m[er]itis sanctoru[m] die[rum] ac-
cipitur et colitur ad laudem dei cuius
uirtute facta fuit hec uictoria. **¶** Cui
et honor et gl[ori]a in secula seculor[um]

Explicit postilla super libru[m] uidith

**Incipit postilla super libru[m] machi-
beze capitulo p[ri]mo**

[Faint, mostly illegible text in the right margin, likely a continuation of the postilla.]

[Faint, mostly illegible text on the far right edge of the page.]